

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

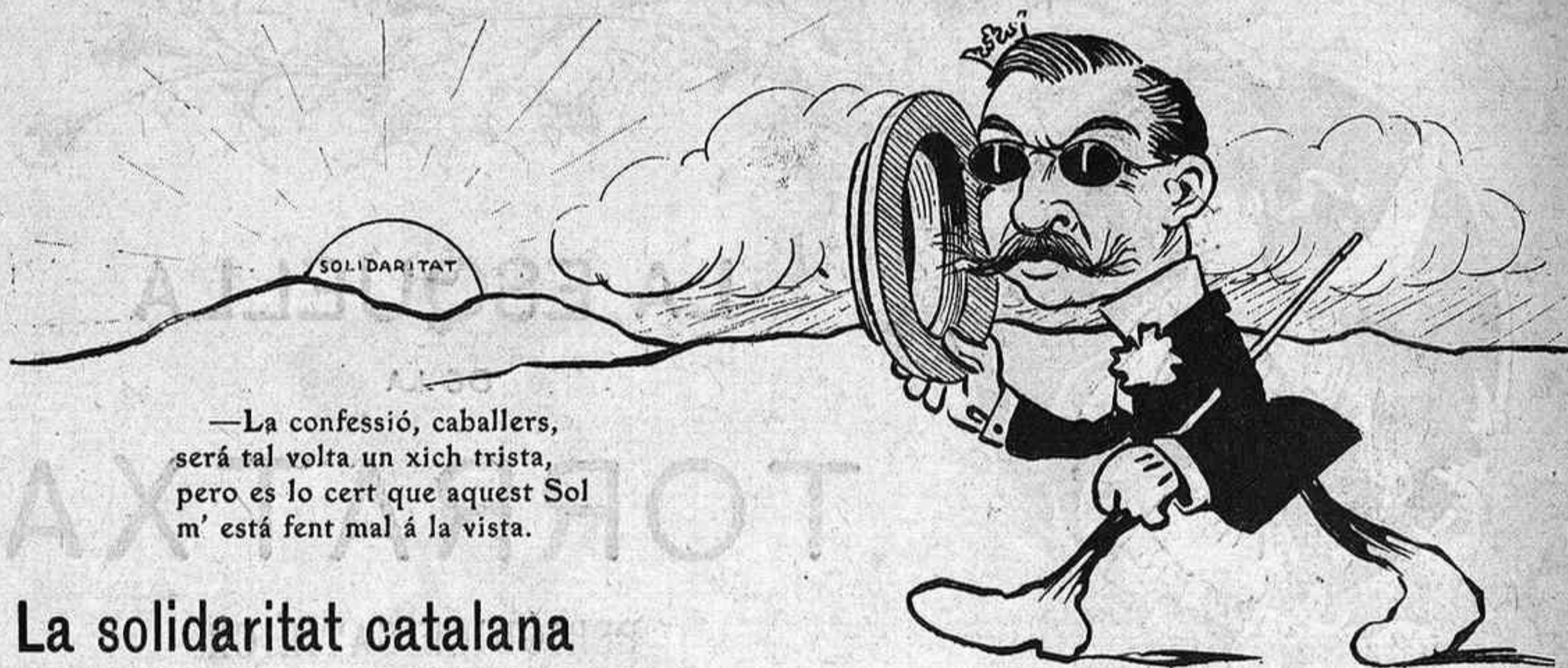
EL TERRORÍFICH TROBO DEL CAMP DEL ARPA

—No us amohineu, guardia, que á pesar de la malura que hi ha sortit, jo us asseguro que aquest blat granará.

EL NOU SOL

—La confessió, caballers,
serà tal volta un xich trista,
pero es lo cert que aquest Sol
m' está fent mal á la vista.

La solidaritat catalana y la «Esquilla de la Torratxa»

A las grans festas del homenatge que 's disposa á tributar Catalunya en massa als valents defensors de las públicas llibertats, als que al combatre la Lley de las jurisdiccions, posaren en lloch tant eminent la seva preclara inteligencia y 'l seu zel fervorós en pró de la causa catalana qu' es la causa d' Espanya entera, s' hi adhereix ab tota l' ànima LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Y al efecte, no sols enviarem el nostre pendó al cívich corteig, sino que, además, publicarem el pròxim diumenje un número extraordinari, tot ell dedicat al gran succés del día.

CRÓNICA

No tracto al duch de Bivona; no crech haverhi parlat més que una vegada, y no obstant á horas d' ara 'm sembla coneixerlo tant ó més que l' aristocrática mamá que 'l va parir. No hi ha millor escaparate d' exhibició que l' edifici de *Plá de Palacio* que li serveix de morada: sas parets groixudas y estucadas se tornan de cristall, pera l' observador atent, per mica de fluit de raig X que tingui á la vista.

Tothom recòrdará en quínas circumstancies va ser enviat á Barcelona, com á successor de aquell célebre general Fuentes, que havent vingut aquí á fer patria y monarquía, dramàticament, y ab la mà sobre 'l pom de l' espasa, acabá per transformar-se en un tipo cómich, y no tingué més remey que fer l' equipatge y anarse'n á un' altra part ab la seva célebre cantinela. La respectabilitat del general Fuentes quedá feta cendra en las fogatas de la memorable nit del 25 de novembre.

Al duch de Bivona li fou encarregada la realisació del mateix programa: també havia de fer patria y monarquía, y pera millor realisar aquest objectiu li entregaren á Barcelona lligada de peus y mans per la lley de suspensió de garantías. Las altas potestats de la Cort confiavan ab ell, ab la seva intrepides juvenil, ab las sevas gallardas genialitats aristocráti-

cas... y después de sis mesos d' ensaigs y probaturas, el tenim completament aturrullat.

Aixís, en aquesta situació llastimosa, se 'ns ofereix avuy, á través de las estucadas parets del edifici que li serveix de instalació. Está probat que aquesta democrática Barcelona es un péssim jardí de aclimatació pera certas especies de la fauna gubernamental: moltes vegadas els caimans més corpulents degeneran en vulgars llargandaixos, els tigres en gats, els lleóns en gossets d' aygua, las áligas en pardals, y 'ls duchs en mussols. Y tot per falta de condicions de adaptació á n' el medi.

* *

Tal li ha succehit al de Bivona. Las sevas arrogancias y els seus bons desitjos en pro de la moralitat pública y privada (que li fem la justicia de creure que han sigut sempre molt sincers) nó han produhit els efectes qu' eran de desitjar, per aqueixa malehida dificultat ó impossibilitat de aclimatació.

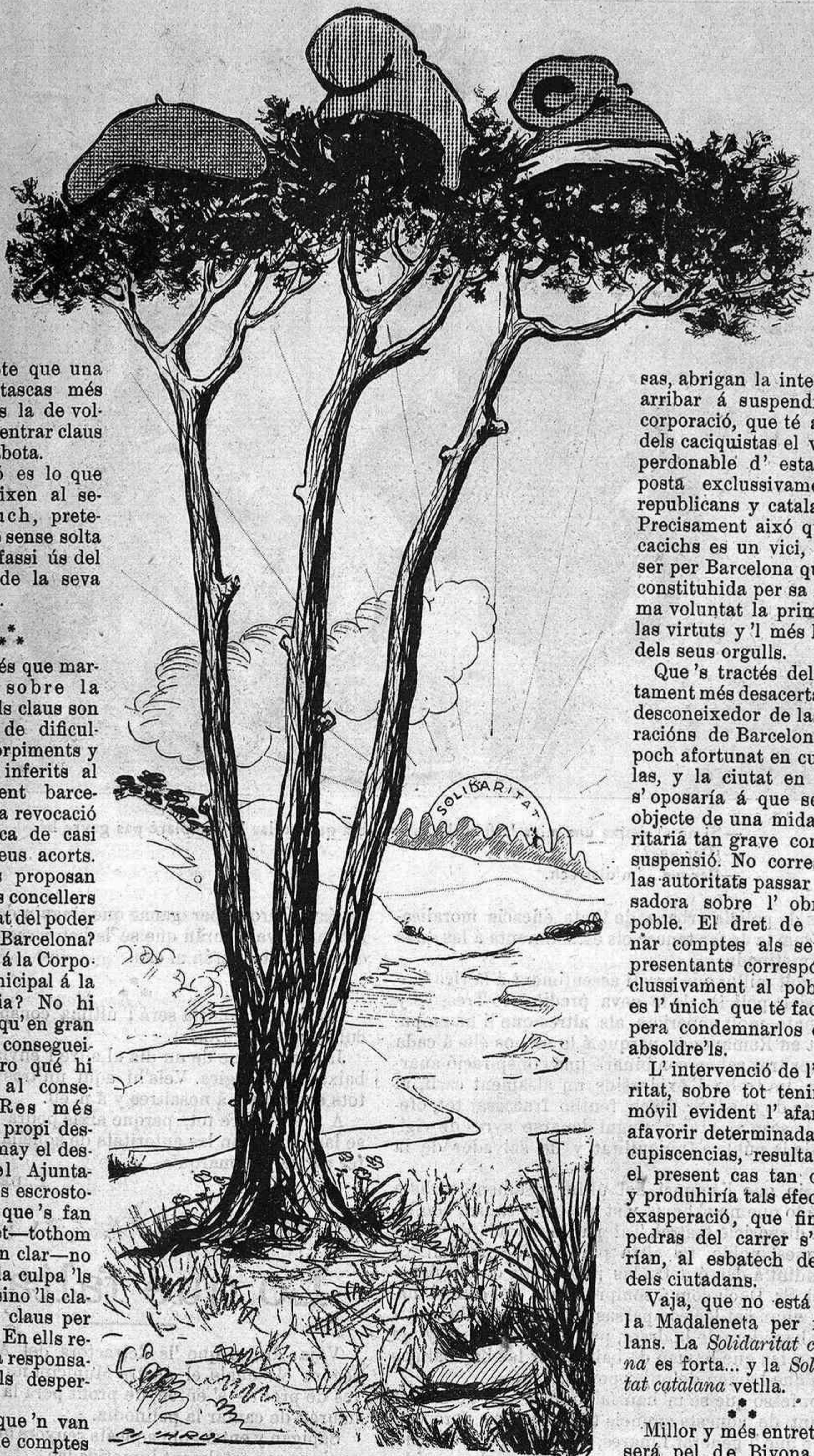
En temps del absolutisme dels Austrias, no dich jo que un aristócrata jove y afalagat per la Cort, no hagués conseguit sentar el seu domini sobre Barcelona, ab més ó menos facilitat y ab més ó menos brahó... Pero en el sigle xx, en una época com la present, de contradicció perpetua, en que no hi ha forsa que no funcioni, ni element que no tingui la seva vitalitat; en una época com la present, en que aqueixas forsas y elements se condensan en una síntesis de opinió, y en que l' opinió de abaix brollada, tot ho invadeix fins á transformarse en soberana universal, inclús en soberana dels mateixos soberans, bé 'ns podem riure de totas las ínfulas autoritarias y de totas las pretensions dominadoras, qu' es impossible que puguin prevaldre si l' opinió nó 's conforma, tal com no pot un aerostat, per inflat qu' estigui arribar á lloch, essentli las corrents del vent contrarias.

El de Bivona té mals amichs per aconsellarse. Las clicas caciquistas que 'l rodejan no han conseguit altra cosa que desorientarlo. Qui vá ab un coix —diu un adagi— al cap de l' any es tan coix com ell. Qui s' acompanya sols de polítichs desprestigiats, tinga per segur el seu desprestigi y no al cap de l' any, sino molt avants. No hi ha res més encomandís que aqueixa malaltia mortal de necessitat. El divorci entre 'ls polítichs fracassats y l' opinió pública sol ser definitiu y no admet apelació, y es una temeritat perillosa empenyarse en que cessi, y valerse de certs medis pera conseguirho.

Es molt natural que 'ls que á Barcelona ho siguen tot y avuy no son res tractin de sortir de una situació tan anguniosa y desairada; pero han de tenir

SOLEMNITATS CATALANAS

en compte que una de las tasques més inútils es la de volguer fer entrar claus per la cabota.

Y aixó es lo que li exigeixen al senyor Duch, prenent que sense solta ni volta fassi ús del martell de la seva autoritat.

**

Res més que martelladas sobre la punta dels claus son la serie de dificultats, entorpiments y desaires inferits al Ajuntament barceloní, ab la revocació sistemática de casi tots els seus acorts.

¿Qué's proposan ab aixó 'ls concellers del delegat del poder central á Barcelona? ¿Reduir á la Corporació municipal á la impotencia? No hi ha dupte qu'en gran part ho conseguixen. ¿Pero qué hi guanyan al conseguirho? Res més que 'l seu propi descrédit, y may el descrédit del Ajuntament. Dels escrotonaments que's fan en la paret—tothom ho veu ben clar—no 'n tenen la culpa 'ls regidors sino 'ls clavadors de claus per la cabota. En ells recau tota la responsabilitat dels desperfectes.

¡Ah, y que'n van d'errats de comptes si com á coronament de aqueixas torpe-

sas, abrigan la intenció de arribar á suspendre una corporació, que té als ulls dels caciquistas el vici imperdonable d'estar composta exclussivament de republicans y catalanistas! Precisament aixó que pels cacichs es un vici, resulta ser per Barcelona que l'ha constituïda per sa libérrima voluntat la primera de las virtuts y 'l més legítim dels seus orgulls.

Que's tractés del Ajuntament més desacertat, més desconexedor de las aspiracions de Barcelona, més poch afortunat en complir-les, y la ciutat en massa s'oposaria á que se'l fes objecte de una mida autoritaria tan grave com una suspensió. No correspón á las autoritats passar la rasadora sobre l'obra del poble. El dret de demanar comptes als seus representants correspón exclussivament al poble: ell es l'únic que té facultats pera condemnarlos ó pera absoldre'ls.

L'intervenció de l'autoritat, sobre tot tenint per móvil evident l'afany de afavorir determinadas concupiscencias, resultaria en el present cas tan odiosa y produiria tals efectes d'exasperació, que fins las pedras del carrer s'alsarian, al esbatech del cor dels ciutadans.

Vaja, que no está avuy la Madaleneta per farvalans. La *Solidaritat catalana* es forta... y la *Solidaritat catalana* vetlla.

**

Millor y més entretingut será pel de Bivona, que esperi l'hora próxima del seu rellevo, combinant

La festa del arbre d'aquest any.

LLIMPIABOTAS HONRAT

—Si no s' abaixa una mica la faldilla, me sembla que no las hi llimpiaré pas gayre bé.
 —¿Per qué?
 —Perque... 'm distrech.

midas de policia urbana de tanta eficacia moralisadora com la de fer tancar els establiments á las duas de la matinada.

Y molt millor que presti assentiment á la rica fantasia dels policias de la seva predilecció Tressols y Memento, molt superiors als altres que li ha empalmat en Romanones, porque á lo menos ells á cada dos per tres saben combinarli una conspiració anarquista, un trobo d'explosius, un alsament carlí, al objecte de que 'l Sr. Duch, fentho fracassar tot, ofegant la serp en el cau, pugui donarse ayres de vigilante de la pública tranquilitat y de salvador de la patria.

Mirin que l' anunci del últim alsament carlista sigui lo que no s' havia vist may, per sa ben combinada disposició teatral. Tal partida havia de sortir de aquest poble, tal altra partida de aquell altre... ascendint á deu ó dotze las poblacions que designava el Sr. Duch com á compromesas, tal com si hagués anunciat las comparsas que havían de sortir dels bastidors de la dreta, pels de l'esquerra y pel foro, y las que havían de baixar per las bambalinas y las que havían de pujar per escotilló.

Confesso que se m' hauria posat la pell de gallina davant de aquests anuncis tremebundos; pero vaig veure que 'l general Linares, per mida de precaució, se 'n anava á Montserrat, y vaig dirme desseguida: —Quan vegin els carlins que 'ls vigilan desde 'l turó

de Sant Geroni, per ganas que tinguin de tirarse á la montanya, veurán que se 'ls han menjat las partidas y se 'n tornarán al cau.

Crech que aquesta será l' última conspiració descuberta pel Sr. Duch.

Ja diuhem que de un día al altre l' enviarán d' embaixador á Bélgica. Vels'hi aquí un traslado que á tots ens convé: á nosaltres y á n' ell.

A n' ell sobre tot, porque aixís podrá veure com se las componen las autoritats de aquella terra, pera fer patria y monarquía.

P. DEL O.

Lo que faltava

Vaja; ara sí que 'ls detractors del Ajuntament, segons els quals el nostre Municipi no 's cuyda de res de profit—s' entén, de profit pera la població—haurán de cantar la palinodia.

Sápigan y entenguin aquests senyors que las sevas queixas son totalment inmotivadas. Y pera quedarne plenament convensuts, no han

de fer sinó enterarse del últim acort pres per la Comissió... no recordo si de Foment ó de Gatzara continua.

Segons el referit acort, dintre d' un breu plasso se procedirà á la rotulació de tots els carrers de Barcelona, lo mateix del casco antich que del Ensanxe, comensant per arrencar els lletreros actuals y sustituhintlos per novas y pulidas lápidas de marmol.

Aixó, com se veu, ja es per sí sol una millora important, sobre tot pel marmolista que tingui la xiripa de quedarse ab la feyna.

Pero *hay más, señores*. Els nous lletreros, y aquesta es potser la part més simpática del assumpto, á més de portar els actuals noms catalans dels carrers, els portarán també en castellá.

Es á dir, que la rotulació de las vías públicas de Barcelona será d' aquí endavant bilingüe.

¿Qué 'ls sembla? La millora es de aquellas que no 's concebeixen cada día, y l' Ajuntament al decretarla satisfá una aspiració tan fundament sentida com ab impaciencia esperada.

¡Poder llegir en castellá els noms de certs carrers... que en catalá no sabem qué volen dir! ¿Han vist vostés res més instructiu?

¡Quántas vegadas, en efecte, plantificats á la cantonada del carrer de Tantarantana ó de Vertrallans, neguitosos y ab el front arrugat, ens hem preguntat á nosaltres mateixos: —¿Qué rediable deuen volguer dir aquests noms?

Ha sonat, donchs, l' hora de desxifrar enigmas y de esborrar incógnitas. Y ha sonat al propi temps la de riure honestament y ab relativa baratura.

Perque—desde ara m' atreveixo á advertirho—si bé es cert qu' en la traducció de molts carrers no hi ha d' haver dificultats, al posar en castellá el d' alguns altres resultarán notas tan cómicas, que hasta els que van en automóvil s' aturarán á llegirlas. ¡Figúrinse! ¡Aturarse un automóvil!

Sense sotmetre la llista á un análisis minuciós, que avuy, ocupats ab aixó de la Solidaritat, no podem fer, recordo de moment uns quants carrers, qual rebateig ha de proporcionarnos forsosament ratos deliciosos.

Vejis aquesta petita mostra y comensis á saborejarla á manera d' aperitiu:

El carrer del Aglá haurá de dirse *calle de la Bellota*.

L' Arch de Tamborets, *Arco de Taburetes*.

Argenter, *Platero*.

Ases, *Asnos*.

Assahonadors, *Sazonadores*.

Aucells, *Pájaros*.

Baixada de Viladecols, *Bajada de Villadecoles*.

Alguns carrers hi ha que obligarán á fer traduccions verdaderament bárbaras.

Verbi gracia, el de Bellafila. ¿Quín remey quedará sinó titularlo *calle de Hermosafacha*?

¿Y 'l de Bondeu, *calle de Buendiós*?

¿Y 'l de Carassa, *calle de la Cara grande*?

En alguns, ens limitarem á buscar la equivalencia literal, y ja estarem llestos: Per exemple:

Capellans, *Sacerdotes*; Cendra, *Ceniza*; Claveguera, *Cloaca*; Códols, *Cantos*; Cotoners, *Algodoneros*; Freixuras, *Bofes*...

Pero en altres, se tropeará ab tals dificultats, que no sé pas com deurán arreglars'ho els encarregats de la versió.

Del carrer de 'n Bot—y presento aquest cas perque 's veji que no enraho pel gust d' enraho—¿qué se 'n haurá de dir? ¿*Calle del Pellejo* ó *calle del Brinco*?

De totas maneras y deixant apart aquests petits

SOLIDARIANAS

—¿Que sab qué vé á ser aixó de la Solidaritat?
—¡Prou! Figuris que vosté y jo 'ns casessim...

—¿Tan mateix pensa anarhi á la manifestació, senyoreta?
—Sí. Vull veure si entre tants joves solidaris n' hi ha algun que se solidarisa ab mí... y 'm demana al papá.

—Pero ¿qué 't costa de tornar ab els sogres?
—¡Cál El meu esperit de solidaritat no arriba tan lluny.

esculls, repeteixo que la ocurrencia del Excelentísim Ajuntament es superbament hermosa y que 'ls barcelonins devém estarn'hi molt y molt agrahits.

¡No es pas res aixó de poguer veure per las cantonadas carrer de Perot lo Lladre, *calle de Perucho el Ladrón*; carrer de Tres llits, *calle de las Tres camas*; carrer del Pou de la Figuereta, *calle del Pozo de la Higuera pequeña*...

En aquests temps desdixats de mal humor y crisis económica, ¡no serán pochs els barcelonins que, en comptes d'anar al teatro ó al cinematógrafo, se'n anirán ab la familia á llegir noms de carrers!...

A. MARCH

¡Perqué ho sápigas!

Las cartas que 't vaig enviar ja fa molt temps, l'altre día va donarte la manía de volguérmelas tornar en un plech molt ben lligat ab faixa y aquest escrit: «Aquí ho tens tot... recullit, no vull res... malaguanyat.

Cartas ó papers ratats que 'n pots treure algún calé... aquí ho tens tot... no 't vull ré... porque tot son falsatats.»

Está molt bé; 'l teu donayre t'haig de dir que 'm va agradar porque tot lo fals... es clar, ha d'anar cap al drapayre.

Pero jo ara 't dich també que las cartas vaig mirar y una me'n trobo á faltar...

¿Que te la quedas pot sé?..

Es que aixó á mi molt m'estranya? tot just la que escrit hi havia:

«Jo per tu tot ho daría!»

y es la que á tu més t'enganya.

De modo que m'has tornat las falsas... y es á l'inversa, que la més falsa y perversa es la que tú t'has quedat.

J. MORET DE GRACIA

CONTRASENTITS

—¿El Doctor Parera?

—Pis quint, porta segona.

—¿Com diu?

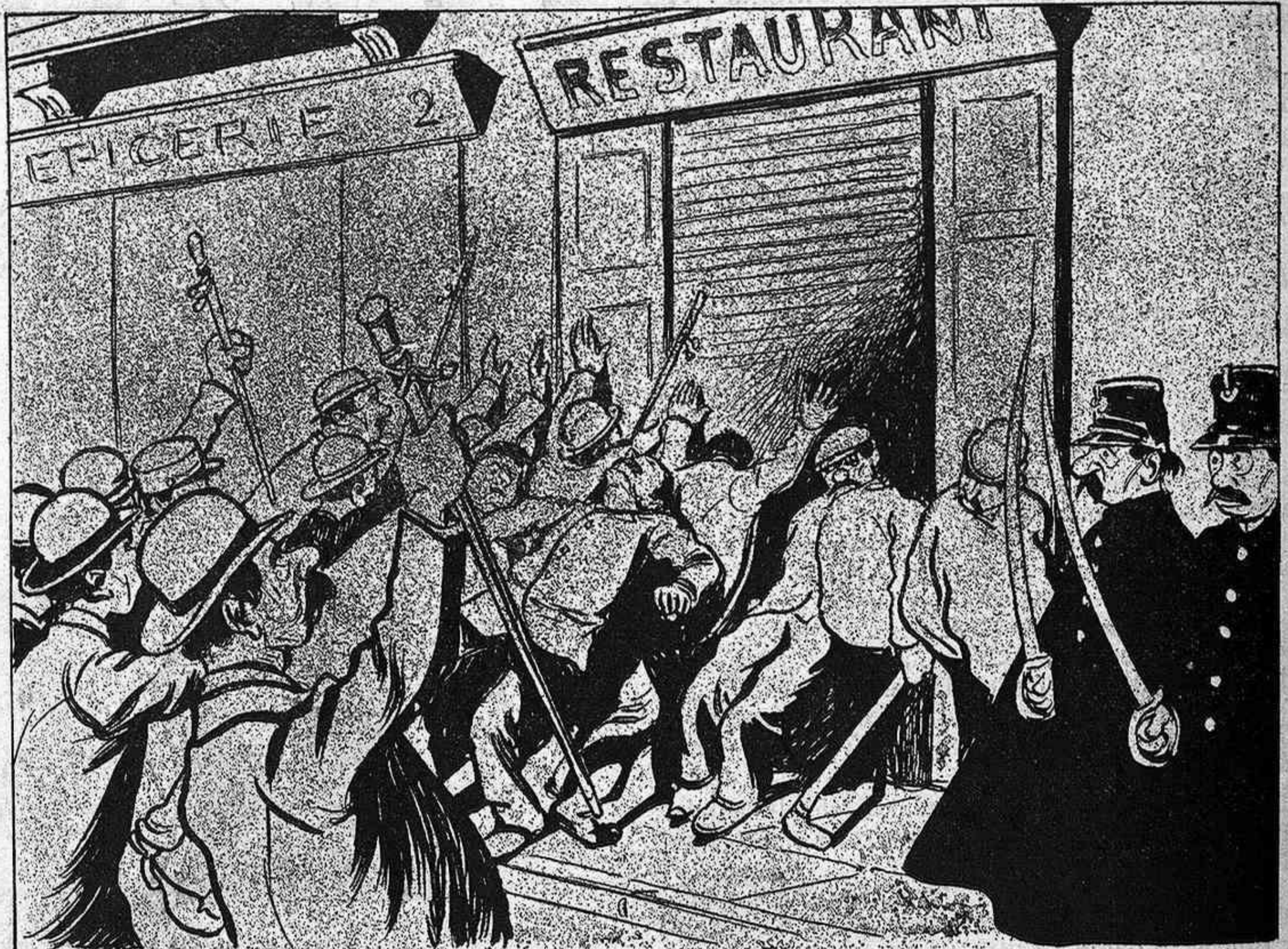
—A dalt de tot, última porta.

Y la vella portera, acotant altre cop la venerable testa, prosseguí la tasca de surgir una mitja esparracada, com donant á entendre que ja s'havía dignat contestar suficientment á mas preguntas.

Muntava jo xano, xano, 'ls esglahons de la superba escala, y no podía atinar porque 'l Doctor Parera havia mudat de pis. Cinch anys endatrás ocupava l'espléndit principal, de fácil accés pera la clientela, y avuy no 'l veyia qui no tingués prou freixura pera enfilarse fins al darrer estatge. Que á mida que las visitas haguessin anat en augment, éll anés baixant, ja m'ho explicaría; pero que d'un pis baix se'n pujés á viure casi al terrat no hi trobava 'l desllorigador.

Pero si tot aixó m'endinzava en un laberinto de confusions, mes sorprés vaig quedarme al trucar al quint pis, obrirme la porta el mateix Parera en persona, y tro-

CARA

Com hi corre la policia quan es qüestió de fer tancar els establiments á las dugas de la nit.

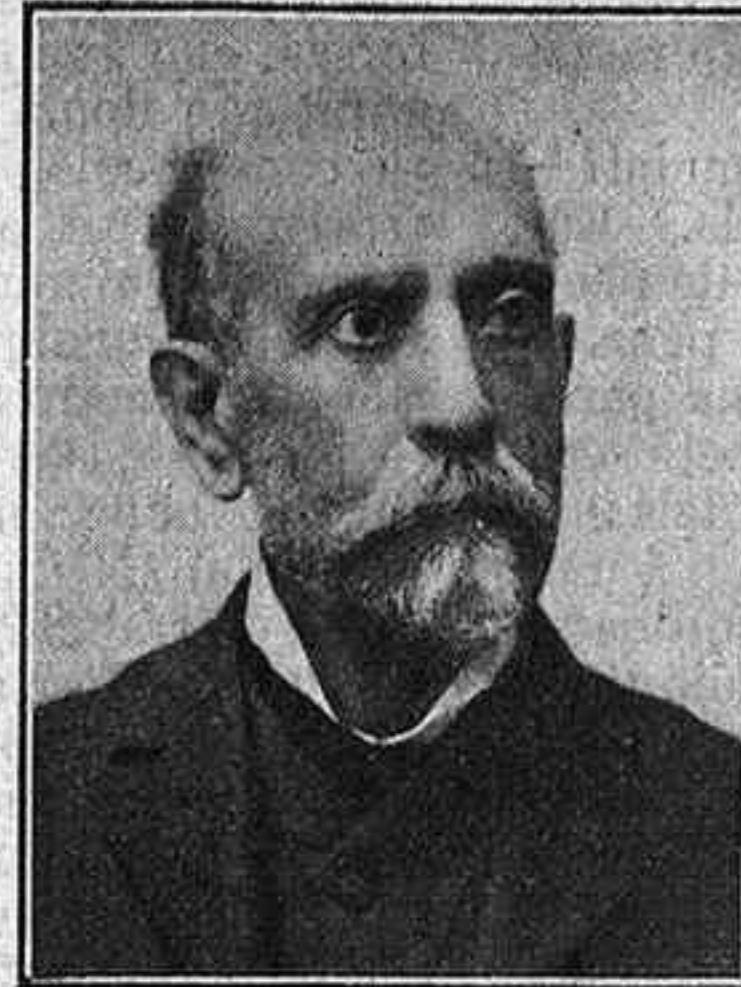

Albert Rusiñol
diputat per Vich (Regionalista)

Nicolau Salmerón
diputat per Barcelona (Republicà)

Emili Junoy
diputat per Barcelona (Republicà)

GRAN FESTA
DE LA
SOLIDARITAT CATALANA
Diputats i Senadors
als quals dedicat l'
HOMIATGE

Joseph Zulueta
diputat per Vilafranca (Republicà)

Joaquim Salvatella
diputat per Figueras (Republicà)

Ignasi Girona
diputat per Barcelona (Regionalista)

Julià Nogués
diputat per Tarragona (Republicà)

Francisco Albó
diputat per Olot (Regionalista)

Frederich Rahola
diputat per Barcelona (Regionalista)

Ramonayner
diputat per Tuna (Republicà)

Joseph de Orueta
diputat per Tolosa (Region. Foral)

Melquiades Alvarez
diputat per Oviedo (Republicà)

Joseph del Perojo
diputat per Canarias (Cons. Indep.)

Salvador Canals
diputat per Valls (Conservador)

Francisco Pi y Arsuaga
diputat per Sabadell (Republicà)

Rodrigo Soriano
diputat per Valencia (Republicà)

Teodorana
senador per Guba (Reg. Foral)

Eusebi Corominas
diputat per Girona (Republicà)

Agustí Sardá
senador per Tarragona (Republicà)

Joan Vazquez Mella
diputat per Pamplona (Tradicional.º)

Lluís Morote
diputat per Madrid (Republicà)

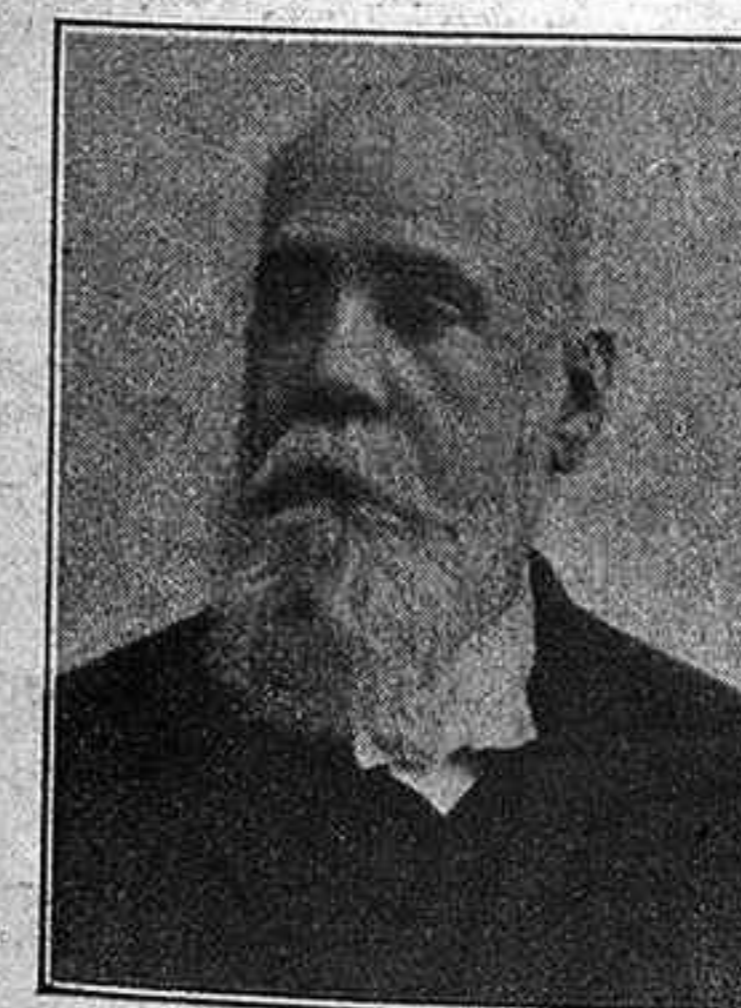
Joseph Bertrán y Musitu
diputat per Vilanova (Regionalista)

Joan Garriga y Massó
diputat per Seu d' Urgell (Lliberal)

Gumersindo Carate
diputat per Republicà

Rafel M. de Labra
senador per las Económicas (Repub.)

Emili Menendez Pallarés
diputat per Valencia (Republicà)

Ramón Nocedal
diputat per Pamplona (Integrista)

ponderarà l'importància de una última voluntat, la transcendència de llegar las calsas al un, la camisa al altre y 'ls mitjons als de més enllà. La qüestió son els honoraris. Ves al arquitecte, y dígasli que vols fer un *chalet* d'uns sis ó set mil duros. No 't dirá pas que vagis á lloguer ó que 'l compris fet. Ja 't farà ballar l'aygua davant dels ulls ab un projecte gòtic ó xinesch ó suís ó modernista, engrescante per veure si arribas á fer una catedral. Y obra santament, que d'aixó viu. Ves á ca 'l advocat, explícali quelcom d'uns censos atrassats ó d'una herència duptosa, d'una falsificació ó d'una calumnia, y veurás tú com ab tota la prudència de la Jurisprudència, ab tota la rectitut del Dret, quedas empaperat per una llarga temporada. Y no hi ha més, es la lluyta per las monjetas, donali 'l nom que vulgas.

Sols el metje va tirant pedras al seu terrat, y declamant per Círculs y Ateneos, per periódichs y revistes: ¡Abrigueuvos bé que vé l'hivern ab las pulmonías! ¡No menjeu gayre fruyta que som al estiu y estém propensos á destremarnos de ventre! ¡Els nerviosos que no prenguin café! ¡Els tarats del pit que no fumin gayre! Tant se valdría que digués: procureu no estar malalts qu'aixís me moriré de gana. ¡A casa del metje ray que las criaturas no menjan, ni la dona va vestida, ni l'amo de la casa 'm cobra 'l lloguer, ni necessita com els demés un recó pera la vellesa!

En definitiva, pera l'exercici de la Medicina no hi ha més que dos camíns avuy en día: ó el del sacerdocí ó el del negoci. Y á mí, la veritat, pera 'l sacerdocí 'm falta vocació; pera 'l negoci 'm sobran entranyas. Vet' aquí perque ho he deixat corre.—

M' havia cantat l'Evangeli. No hi cabía resposta de cap classe; aixís es que expontáneament brollá de mos llabis la frase aprobatoria:—¡Molt ben fet!

Per aixó ara trobo molt en son lloch qu' en Parera pinti manolas y toreros d'exportació guanyantse la vida ab un Art, ja que la Ciència *per se* no fa bullir l'olla.

XAVIER ALEMANY

SOLIDARITAT CATALANA

Suscripció popular, oberta pera costejar els gastos de la manifestació de protesta contra la *Lley de Jurisdiccions*, y de just homenatge als representants del país qu' en el Parlament la combateren.

Suma anterior. . . . Ptas. 312'60

Rafel Ases, ptas. 0'50.

Llista de suscripció oberta á Peramola; Ignasi Esteve, 0'10.—Miquel Espuñés, 0'10.—Joseph Caballol, 0'10.—Francisco Sinque, 0'10.—Francisco Esteve, 0'10.—N., 0'10.—Francisco Colomé, 0'05.—Joseph Gregori, 0'05.—N. N., 0'05.—T. D., 0'50.—E. D., 0'50.—Joaquím Ayerbe, 0'10.

Jaume Buxó, 5.—Joan Vallhonrat, 1.—Mariano Illueca, 0'20.—Joseph Perez Guardiola, 0'10.—Francisco Fábregas, 1'50.—Francisco Fábregas y Ros, 1'50.—A. Viñals y Berenguer, 2.—J. Alamaliv, 1.—A. V. M., 0'50.

Llista de suscripció oberta al Centro Colonial y Comité d'Unió Republicana de Sentmanat; Joseph Rosell, 0'50.—Un bon republicá, 0'50.—Esteve Permañé Pous, 0'50.—Un que pren el pel de 'ls altres, 0'50.—Un que talla, 0'25.—Raimunda Casañas, 0'25.—Daniel Pallarés, 0'50.—Vicens Escapa, 0'50.—Joseph Oliver, 0'50.—Pere Cuscó, 0'50.—Un caritatiu, 0'50.—Un amich del tenor Valls, 0'50.—Antoni Lolt, 0'25.—Pere Solé, 1.—Joseph Rusiñol, 1.—Jaume Castellet Petit, 1.—Un viatjant per las Castillas, 0'50.—Esteve Reixach, 0'25.—Un autonomista, 0'50.—Un nacionalista, 0'50.—Un catalanista, 0'50.—Un catalanista que voldría veure créixer el poble de Sentmanat, 0'50.—Joan Baigual, 0'50.—Joan Rocabruna, 0'50.—Mena Soler, 0'50.—Joseph Rovira, 0'50.—Domingo Cladellas, 0'50.—Jaume Rosell, 0'25.—Fernando Serret, 0'50.—Un secretari vell, envejat per un aspirant sabater, 1.

Salvador Capdevila Llambí, 1.—R. F., 1.—Total: pesetas 345'50.

LLIBRES

FEYNA VELLA.—A LA TALEYA per PERE ALDAVERT. Tot just restablertes las garantías constitucionals, no va tenir espera l'Aldavert, llansantse á la palestra ab dos nous llibres, un de vell y un de nou: aquell, recopilació de notables y triats articles que ilustraren las páginas de *La Renaixensa*, y l'últim, continuació briosa de la tasca periodística que ha vingut á ser per lo que 's veu la primera necessitat de la seva vida. No tenint avuy periódich, acut al llibre, tractant totas las qüestions de interés palpitant ab aquella forma casolana, pero franca y lleal, modelo de humorisme sá y de bon sentit que li es característica y que fins ara no hem vist igualada per cap altre escriptor de la terra. D'Aldavert no n'hi ha mes que un. Y al dir aixó creyém fer el millor elogi dels fruyts de la seva ploma.

Y ara siga dit que no podém ocultar l'extranyesa que 'ns causa no haver vist fins ara que fessin menció de unas publicacions tan interessants pel renaixement catalá, 'ls periódichs que portan avuy la representació de aqueix moviment. Hi haja hagut lo que hi haja hagut entre ells y l'antich director de *La Renaixensa*, se 'ns figura que l'esperit de justícia está renyit ab aqueixa especie de conjura del silenci. Cas que no vulguin fer la pau ab un escriptor de tanta válua, caldrá que la fassin ab la seva propia conciencia.

ESBOÇOS per I. SOLER y ESCOFET.—Constituheixen aquest volúm una colecció de quadros, en sa majoría rurals y tots ells d'ayre pessimista. Es la corrent del día. Avuy ja no 's riu ni 's gosa. Tot se presenta tétrich y dolorós. El jove escriptor revela en ells excelents condicions de prosista, que pujarán de grau, sens dupte, quan se deslligui de tota tendencia imitativa. Dihém aixó per havernos semblat qu'exercían en el seu esperit certa influencia las obras de altres escriptors, entre ells la genial Víctor Catalá.

FULLAS D'ALBUM de F. VIDAL y JUMBERT.—Es el Sr. Vidal un estudiós incansable, qu'ensaja diversos géneros, algunas vegadas ab fortuna, y que busca y troba sovint. Ab sas *Fullas d'album* ens presenta una colecció de narracions y quadros, entre 'ls quals n'hi ha alguns de ben escayents.

BIBLIOTECA POPULAR DE L'AVENÇ.—Hem rebut successivament dos volums, dels quals per falta material d'espai sols podém ferne lleugera menció.

Gent de montanya de 'n Vicens M. de Gibert, es un esbós de novela, mes que una novela degudament desenrotllada; pero que aixís y tot conté elements de veritable interés. Son autor deu ésser jove, á jutjar per sas ingenuas inexperencias; pero 's fa acreedor á que se l'alenti, com ho realisá l'empresa concedintli un accésit en son concurs de novelas.

Lluminoses se titula una coleccioneta de poesías de 'n Joan Llongueras, que ab talent cultiva las lletras y la música. Molt escau aquest títul á un aplech de composicions que 's distingeixen principalment per la seva *lluminositat* y qu' en mitj de certas vaguetats y descuits de forma, mostran sovint esclats de verdadera poesia.

Aquí 'n vá una petita mostra:

***

D' aquest bon temps d'estiu, oh dona hermosa,
me 'n tinch de recordar tota la vida.
Las portas has obert de casa teva
y tot el cel ha entrat dintre tas cambras;
hi ha entrat rihent, com aixamplantse al día
y ab goig de un nou florí y de cansó nova
que tota tú has quedat plena de gloria,
De lluny, en mos afanys, ja pressentía
l'ardencia dels teus ulls y de ta parla,
que per las portas ta claror sortía
y 'l cel era tot plé de tas riallas.

¡Quína poesia més hermosa—sobretot el vers que subratllém—si no siguessin ¡ay! las assonancias!

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Crónica de la fiesta del árbol en España.—Año 1905.—

EL PLET DELS ARANZELS

DON SEGIMÓN: —Tingui, mister; tállili 'l fil.

Dona una idea de la importancia creixent de aquesta solemnitat, y está elegantment impresa.

∴ *Bruniselda*.—Drama en tres actes, per J. Puigdollers y Macià y Arthur Masriera.

∴ *En Griva*.—Quadro líric de Anton Benazet.—Música del mestre Amadeu Cuscó.—Está imprés á Sitjes.

RATA SABIA

PRINCIPAL

Estrenos:

Metje per forsa. Traducció de *Le médecin malgré lui*, del gran Molière, feta ab esmero pel Sr. Montoliu. Apesar de que l'execució deixá bastant que desitjar—perque, la veritat, el teatro de Molière requereix en els actors condicions especialíssimas—resultá l'obra molt del gust del públich.

∴ *Valor*. Ab aquest títul ha combinat en Modest Urgell una obra de tendencias anguniosas. Un epissodi doméstich basat en la situació de un fill y una filla que han perdut á son pare en desafío y tenen á la mare en tránsit de mort, produheix en l'espectador una impressió penosa, qu' es l'efecte que 's tracta de conseguir. El se-

nyor Urgell ha donat una proba més de la seva reconeguda habilitat escénica.

∴ *Donzella qui va á la guerra*. Visió musical en un acte, lletra de D. Manuel de Montoliu, música dels mestres Lambert y Marraco. Son argument está basat en una llegenda y ofereix alguns quadros interessants, especialment el segon y 'l ters. La música acompanya l'acció no aent cosa del altre mon. L'obra sigué ben rebuda.

LICEO

Y vels'hi aquí qu' en un tancar y obrir d' ulls ha transcorregut la temporada de primavera.

Bruniselda, l' ópera catalana de 'n Morera, ha sigut el clou dels espectacles lírics, experimentant el seu éxit del primer día un continuat *crescendo*. En las últimas representacions, especialment, la Sra. Carrera y 'l Sr. Blanchart obtingueren ovacions delirants, cantant en catalá, aquélla el sentit lay del segon acte, y l' últim el clam de guerra... que no sé si m' equivoco, pero 'm sembla qu' está destinat á substituhir ab ventatja als funeraris *Segadors*.

En la nit del diumenje fou aclamada com á tiple lleugera excelentíssima la nena Paretto-Homs, á qui 'l públich algunas nits avants havia aplaudit ab carinyós entusiasme, interpretant la Micaela de *Carmen*.

Ab l'obra de Bizet se pot dir que rebé 'l batisme artístich. Ab el fragment de Donizzetti li fou administrat el sagrament de la confirmació. Serviren de bofetada 'ls estrepitosos aplausos de un públich boig d' entusiasme.

¡Vaya un rossinyolet el que 'ns ha nascut á casa nostra! La nena, que 's troba en la flor de l' edat, té totas las de la ley: una veu fresquíssima, dúctil, extensa y ágil, y una seguretat en el cant y un bon gust en l' art de matisar y fer primors, que resulta irreprotxable.

Saludém á la jova artista barcelonesa com una naixenta estrella del art líric destinatada á espargir molts resplandors.

EN ELS DEMÉS TEATROS

En espera de la inauguració de las funcions que las companyias madrilenyas de Lara y de 'n Borrás han de donar respectivament á *Novetats* y *Eldorado*, ens hem de contentar ab las obretas del género xich que tenen sos escenaris predilectes en el *Tivoli*, *Granvia* y *Cómich*.

En els dos últims teatros citats vá estrenarse en la mateixa nit una sarsueleta titulada *El recluta*, lletra de 'n Jakson y en Capella y música de 'n Valverde, fill y Torregrossa. Es una obra de poca consistencia literaria, y que com tantas y tantas que alcansan un bon número de representacions mira exlussivament al trimestre. Per ditxosos se podrán donar els autors si ho consegueixen.

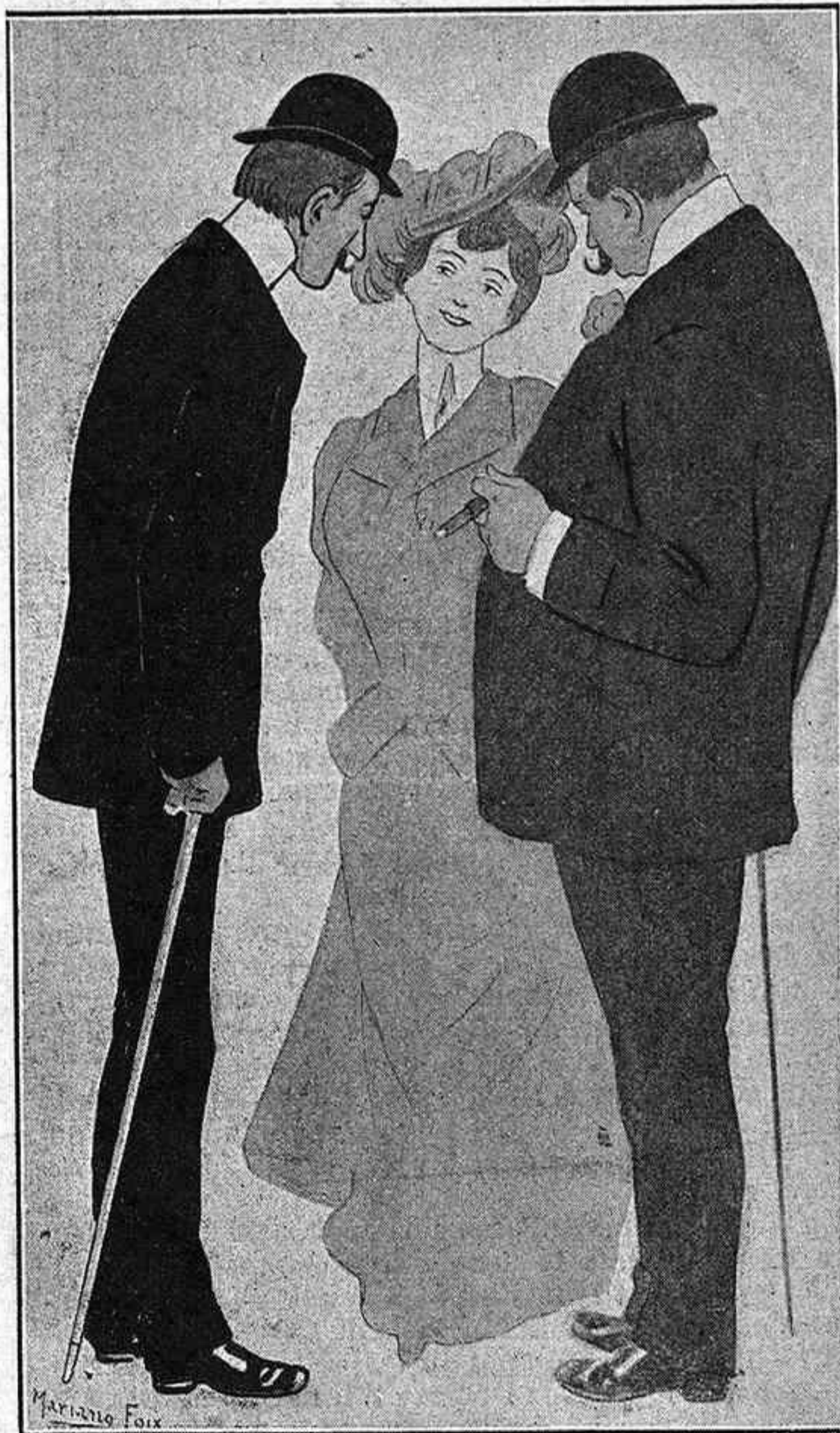
∴ Al *Circo Español* demá dissapte s' estrenará una traducció castellana del hermós drama del difunt escriptor ampurdanés Amat y Capmany *Ferma despoli forçada*, que al ser estrenat anys enrera, alcansá un gran éxit. La traducció, deguda al Sr. Pí y Arsuaga, ha sigut batejada ab el títul de *El derecho á la hermosura*.

N. N. N.

L' ARRIBADA A TERRA ALTA

Tan mateix es altra cosa:
aquí si que un home gosa,

GALANTERÍA

—¿Sab, Claret, que potser la necessitarém?

—¿Y aixó?

—Tractém d' organisar una petita exposició pera ensenyar als diputats y senadors els millors productes de la terra.

TORNANT LA PILOTA

—El papá diu que no fa fi aixó de ser solidari.
—Déixal estar, tonta. Dígalí que lo que no fa fi es prometre un dot á la filla, y quan ja se la veu casada, fer passar al gendre ab rahóns.

y sent un dols benestar,
que á Terra alta—may hi falta
aire fresch per respirar.

Deixa'm treure la *levita*,
com no hi ha aquí cap visita,
puch vestí á la *negligé*:

fora botas—y lluny totes
las prendas de *caballé*.

Vingan las *espartenyetas*,
que hi fa que no tingan betas
si las porto á retaló,

la camisa—ampla y llissa
y 'ls vells pantalóns de vió.

Prou veyentme algunas voltas
algú ha dit: ¡Quín carnestoltas
sembla l' aví! ¿Qué hi fa aixó?

sent á casa—fora un ase
de no vestir ab frescó.

¿M' he vestit, donchs, desseguida?
á dá un vistaso á l' eixida,
cap á la vinya y al hort

y entre tanta—fruyta y planta
allí hi fruheixo de tot cor:

¡Hola! aquests fasols ja neixen
¡oh! ¡y aquests rahims com creixen!
Dintre poch verolarán,

y si 'm giro—ja n' admiro
els arbrets que han crescut tant.

¡Ay l' abercoquer, qu' es guapo!
Ma ¡quin abercoch! ¡L' atrapo!

¿y aquell pressech? ¡Qu' es hérmós!
caixalada—donchs ben dada
y á la panxa el fruyt gustós.

Y las plantas quan me veuhen
s' estiran, pobras, me deuhen
volguer dí algo, y no poguent
se remenan—y n' umplenan
l' aire d' un oló excelent.

Y aspiro ab joya aquell flaire
que escampan arreu per l' aire
plantas y flors al plegat,
boy anantme—passejantme
per la alegra propietat.

Ja m' acosto á las gallinas
y quan me veuhen ab quínas
posturas van saludant!

Jo penso ¡holal!—la escarola
oloran d' aquí al voltant.

N' arrenco una, la parteixo
y entre ellas la reparteixo
y els conillets del costat
que ja miran—y s' estiran
y esgarrapan el filat.

Deixo l' hort, prou escarolas:
ja he cumplert ab las bestiolas
y ab la vinya, y feta un maig,
veig la dona—que fa estona
rega las flors y allá vaig.

Quan me veu ja 's posa á riure
y 'm diu: «Noy aquí 's pot viure,
es molt fresch, y allá assentats
contém cosas—agradosas
com fan dos enamorats.

Y entretant las papellonas
ab sas aletas tan monas
van voleyant pel jardí,
y s' agitan—y 'ns imitan
y 's besan ab frenesí.

Jo 't saludo, donchs, Terra alta
al arribá aquí no 'm falta
goig al cor, ni aire als pulmóns:
si podía,—no 'm mouría
ja may més d' aquests turóns.

L' AVI RIERA

Bé va posantse l' Academia de Jurisprudencia de
Barcelona, ab l' intervenció preponderant de un
aplech de clericals que no sembla sino que 's propo-
sin convertirla en una especie de confraría.

Ultimament ha prés l' acort de que totas las ques-
tions científicas que s' entaulin tindrán de subjec-
tarse al dogma.

¿Y qui definirá si aqueixas questions son ó deixan
de ser dogmáticas? ¿Se posará l' Academia de Juris-
prudencia de Barcelona, baix la férula de un pare
espiritual?

***

Vels'hi aquí, com sense pensarsho, els epidémichs
clericals, contribuheixen á aumentar las curiositats
de Barcelona pels efectes de l' atracció de forasters.

Ara no més falta que pera donar un aspecte més
pintoresch als seus projectes votin un cambi radical
en l' indumentaria dels juriconsults. En lloch de
toga, el sobrepellís; en substitució del birret, el boneto
de quatre punxas.

Y res de sessions científicas: molts exercicis espi-
rituals, y sobre tot moltas novenas á Santa Rita de-
manantli que conngui 'l cor de las pubillas ricas
en interés dels académichs joves y en estat de me-
reixer.

Ja veurán, al enterarse de aquestas prácticas jurí-
dicas, si 'n vindrán de forasters á Barcelona!

A San Sebastián se disposan á fer uns Jochs Flo-
rals, oferintse premis en metálich.

Y diu *El Poble catalá*:

«Ara sols cal que 'ls Jochs Florals de Barcelona,
la soca-mare de aquestas festas arreconi prejudicis
y fórmulas y dongui á la excelsa Poesía la sanch ar-
denta del viure d' ara.»

Molt bé... y qu' en lloch de *floretes*
s' avessin á dar *peçetes*,
ab lo qual els bons *poetes*
¡farán unes *rialletes*!...

L' altre matinada, en la sagristía de Sant Just, va
ser descubert un individuo tancat dintre de un ar-
mari.

Emulant al protagonista de un célebre xascarri-
llo, al preguntarli:—Mestre: ¿qué hi fas aquí dintre?
Podía haver respost:—Que no ho veyeu: m' hi
passejo.

***

La veritat es que á un aficionat á n' aquesta clas-
se de *sport* res podrá ferli la justicia. Perque ell en
rigor no va sustreure res. Molt al contrari y promp-
te ho compendrán.

Al tancarse dintre del armari, com que deu ser una
bona alhaja, encare aumentava 'l tresor de la iglesia
de Sant Just.

Tingui, donchs, confiança en Deu, que Sant Just
tornará per casa.

Ja no es Barcelona la ciutat privilegiada de las
bombas. A París també se 'n descubreixen y també
n' explotan.

En el ram de vestir, las modas de París venían á
Barcelona. En el ram terrorista, las modas de Bar-
celona van á París.

***

Y també en el ram de las bromas. Perque allá al
igual que aquí no totas las bombas son serias y ter-
roríficas; se 'n usan de camama, que no tenen altre
objecte que riure's dels que s' alarman, quan se 'n
descubreix alguna que ho sembla y no ho es.

De aquestas bombas falsas, en unas tres senma-
nas se n' han portadas 83 al Laboratori municipal
de aquella vila.

Y ja veurán com á pesar de aixó no suspenen á
París las garantías constitucionals. Aixó... ni en
broma.

En vista del grandiós éxit obtingut per las *Meda-
llas* que en conmemoració de las festas de Solidaritat
ha fet encunyar el Sr. Niubó, que son las *únicas*,
auténticas y *veritables* medallas sortidas dels tallers
Vallmitjana, acaba de ferse'n una nova edició de
metall platejat que 's venen al preu de 50 céntims.

Advertím al públich que las *bonas*, *llegítimas*, *úni-
cas*, *veritables* y *auténticas* medallas *autorisadas* pel
Sr. Niubó son las que van firmadas pels artistas
J. Solá y F. Madurell.

El Sr. Duch de Bivona visitá l' Exposició blanca,
prengué alguns números de la tómbola y tragué dos
lots, un dels quals li valgué l' objecte regalat per la
Reina mare.

«Afortunado en el juego...

—¿Desgraciado en amores?

—No; aixó no ho sabém, ni tractém de averigua-
rho, per pertányer á la vida privada, «Afortunado
en el juego, desgraciado en el gobierno civil de la
provincia.»

ACTUALITATS

—Veji si soch solidari, que fins porto una medalla.

—Més ne soch jo, que 'n porto una dotzena.

—Vamos! Otra vez sellitos... Pre-
paremos la salvadora esponja gu-
bernamental.

—¡Están bé aquestas targetas
postals! Vaig á enviarne una co-
llecció al conde de Romanones.

Segons sembla, el famós *Memento* ha emprés en gran escala el cultiu del *champignon* artificial.

Per aixó, cada vegada que li surten bolets, en *Memento* ab la seva fantasia andalusa 'ls pren per boinas.

Tant se val: tot es negoci.

Demá passat diumenje sortirá á llum el número únich de *Solidaritat catalana*, destinat á commemorar las grans festas que 's preparan. Segons noticias se tracta de una notable publicació que contindrà traballs originals de tots els senadors y Diputats que combateren la Lley de Jurisdiccions y retratos y autógrafos dels mateixos personatjes.

Epígrama de actualitat que rebo pel correu:

«Va sortir sobressalient
en els exámens en Pau,
y al obtení aquesta nota
va quedarse tan parat,
que demostrá sa extranyesa
d'aquest modo á un seu company:
—Al rebre 'l sobressalient,
noy, suspens me vaig quedar.

W. Closset.

Llegeixo:

«Continúa la tirantez de relaciones entre la autoridad gubernativa y la Corporación municipal.
»Con un laconismo desusado en las comunicaciones que suelen dirigirse las autoridades, ha pedido el Sr. Duque de Bivona una copia del acta de la sesión celebrada por el Ayuntamiento en la que se trató de la Acequia Condal.»

En la lluyta que s'ha establert entre la *rata-pinyada* y 'l *duch*, jo aposto per la *rata pinyada*.

Perque encare que sembla més petita es més gran; y encare que sembla més débil es més forta. O sino, ja ho anirém veyent.

Un dels diputats provincials que, al tractarse de pendre acort sobre la invitació de *Solidaritat catalana* va fugir d'estudi, es el Sr. Barata.

Caldrá que prenguin notá de aquesta actitud tan franca y ayrosa els regionalistas del districté de Tarrassa que tant varen contribuir á la seva elecció.

Y no hi tornin pas may més á tenir tractes ab ca-
ciquistas... porque, quan se presenta un compromís,
els millors *baratas* se *baratan*.

Vaja, que 'l de Bivona es molt salat.

Per una part nega al Ajuntament que tingui dret á la propietat de l'Acequia Condal, y per altra part revoca un acort de la Junta Municipal de Vocals associats, en virtut de la qual se suprimí del pressupost la cantitat de 697 pessetas, destinadas á gastos de aquella Junta.

Es á dir: no 't tinch per propietari; pero t'obligo á contribuir als gastos de administració de la propietat.

Y ab aixó tením dugas cosas, tan térbola l'una com l'altra.

Las ayguas de l'Acequia.

Y las disposiciones del de Bivona.

Ha mort á Palma de Mallorca D. Joan Palou y Coll, qu' en días llunyans obtingué un dels més grans éxits teatrals, ab son drama *La Campana de la Almudaina*. Una campana que durant anys y més anys se deixá sentir per tot' Espanya.

En Serafi Pitarra la prengué de patró pera escriure sa primera obra escénica, que fou la famosa parodia *La Esquilla de la Torratxa*.

Que alguns anys després havia de servir de títol á la nostra publicació.

De manera que 'l Sr. Palou y Coll es, segons com se mira, l'avi del nostre senmanari. La seva mort ens dol com si 's tractés de un individu de la nostra familia.

Xascarrillo de postres:

Un vell molt avaro, fá senya á un cotxe de plassa de que 's pari. Un cop el té parat, obra la portella y examina ab molta detenció l'interior, sense decidir-se á pujarhi.

Per últim diu:—Veig qu' es de quatre assientos y com jo no 'n necessito més que un...

Resposta del cotxero:—Per cotxes de una sola plassa haurá d'anar á la Casa de Caritat, que allá tenen l'exclusiva del servey fúnebre.

Y pegant xurriacada al caball, el deixa ab un pam de nás.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ANUARIO RIERA

PARA EL AÑO 1906 * GENERAL Y EXCLUSIVO DE ESPAÑA

MAS DE UN MILLÓN DE SEÑAS

Dos tomos, Ptas. 20

TARJETAS POSTALS SATÍRICAS DE LA **SOLIDARITAT**

Caricaturas de 'n PICAROL

Colecció de 4 postals en colors. . . . . UN ral

Festas de la Solidaritat Catalana MEDALLA CONMEMORATIVA

El millor recort de las solemnes festas que se celebrarán á Barcelona els días 20, 21 y 22 de Maig ab motiu del grandíós Homenatge que Catalunya tributa als seus defensors en las Corts espanyolas, el constituirá l' alegórica

MEDALLA CONMEMORATIVA

ÚNICA AUTÉNTICA Y VERITABLE

modelada pels artistes **Madurell** y **Solá**, y encunyada en els tallers **Vallmitjana**.

Facsimil de la Medalla
ANVERS

PREUS

Or de 18 quilats.	Ptas. 100
Plata de ley. . . . . »	4
Coure. . . . . »	0'50

Facsimil de la Medalla
REVERS

Se venen á tot arreu

Demá passat diumenge, día 20, sortirà un
NÚMERO EXTRAORDINARI

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

dedicat tot ell al grandíós

HOMENATGE DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Actualitat palpitant—16 planas de text variat y ilustració escullida—Láminas en colors

10 céntims * Sortirà demá passat, diumenge * 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

DESGRACIA IRREMEDIALBLE

L. FLEGRET

—¡Pobra xicot! ¡Li han ben esbotzat el panderol!